

Vergaderjaar 2022–2023

29 538

Zorg en maatschappelijke ondersteuning

Nr. 344

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 september 2022

Hierbij bied ik uw Kamer de vervolgaanpak van het actieprogramma Eén tegen eenzaamheid aan. Een aanpak die hard nodig is nu de gevoelens van eenzaamheid zijn gestegen naar meer dan de helft van de Nederlanders.

Vervolgaanpak Eén tegen eenzaamheid 2022–2025

Eén tegen eenzaamheid is in de vorige kabinetsperiode gestart (bijlage bij Kamerstuk 29 538, nr. 252). In het regeerakkoord Rutte IV heeft dit kabinet afgesproken dit programma voort te zetten. Bijgevoegd ziet u hoe ik dat aanpak voor de periode tot en met 2025.

Conform de toezegging tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen op 22 september jl. (Handelingen II 2021/22, nr. 3, Algemene Politieke Beschouwingen), geef ik met deze vervolg aanpak eenzaamheid aan hoe Eén tegen eenzaamheid in zet op de *structurele* aanpak van eenzaamheid, naast de aanmoediging van ook de *incidentele* inzet.

Een belangrijke wijziging is dat ik het programma niet alleen op ouderen, maar op alle leeftijden richt. De corona-periode heeft ons extra bewust gemaakt van het feit dat iedereen te maken kan krijgen met eenzaamheid. Bij zichzelf of een ander. Het gevoel «erbij te horen» en «ertoe te doen» is voor ieder mens een basisbehoefte. Eenzaamheid is niet alleen een naar gevoel, het is ook lastig om over te praten. Bovendien leidt het tot gezondheidsrisico's en minder meedoen in de samenleving. Daarom is het zo belangrijk dat we ons blijven inzetten voor mensen die zich eenzaam voelen.

De afgelopen jaren is een effectieve aanpak tegen eenzaamheid op de rails gezet. Hoewel eenzaamheidscijfers de afgelopen jaren mede door corona en het toenemend aantal ouderen zijn gestegen, heeft de aanpak volgens de externe beleidsevaluaties van HHM (2019–2021) een sterke bijdrage geleverd aan het verminderen van gevoelens van eenzaamheid

onder ouderen.¹ Over de opbrengsten van Eén tegen eenzaamheid tot en met 2021 bent u in december 2021 geïnformeerd via de voortgangsrapportage.² In de afgelopen vier jaar heeft het actieprogramma gewerkt aan een veelzijdige maatschappelijke beweging met gemeenten, organisaties, bedrijven, burgerinitiatieven en instellingen.

Om voort te borduren op de resultaten uit de vorige programmaperiode werkt Eén tegen eenzaamheid langs drie actielijnen aan:

- **Actielijn 1. Meer bewustwording in de samenleving over eenzaamheid:** Eén tegen eenzaamheid zet in op het herkennen van signalen van eenzaamheid, het bespreekbaar maken van het onderwerp en het ondernemen van actie; voor jezelf en de ander. Met een publiekscampagne doorbreken we het taboe op eenzaamheid en roepen op: kijk naar elkaar om. Ook jaagt het programma aan dat mensen alert zijn op signalen van eenzaamheid en deze desgewenst kunnen melden op een plek, waar ook hulp beschikbaar is. Verder creëert de Week tegen Eenzaamheid aandacht en bewustzijn voor eenzaamheid doordat alle betrokken partijen extra activiteiten voor verbinding organiseren en bestaande initiatieven in de spotlight zetten.
- **Actielijn 2. Meer maatschappelijk initiatief tegen eenzaamheid:** Eén tegen eenzaamheid zal een extra impuls geven aan initiatieven die eenzaamheid verminderen. Dat doen we met kennis, het netwerk en de publiek-private samenwerkingen in De Nationale Coalitie tegen eenzaamheid en de vele lokale evenknieën daarvan en een financiële bijdrage met als doel de impact en duurzaamheid te vergroten.
- **Actielijn 3. In alle gemeenten een lokale aanpak tegen eenzaamheid:** Vorige kabinetsperiode hebben 260 gemeenten zich aangesloten bij Eén tegen eenzaamheid. Ik zet in op het vermeerderen van het aantal gemeenten dat meedoet met de beweging tegen eenzaamheid. Ik moedig gemeenten met de extra middelen van het kabinet nu ook financieel aan. Zo kunnen zij hun aanpak toekomstbestendig maken.

Eén tegen eenzaamheid als concrete uitwerking van «Omzien Naar Elkaar» (ONE)

Dat eenzaamheid verminderen een lange adem vergt en een veelzijdige inzet vraagt is evident. Eenzaamheid is verbonden met allerlei grote maatschappelijke opgaven. Gezondheid, armoede, participatie, leefomgeving, sociale cohesie, veiligheid, discriminatie. Het specifiek aanpakken en benoemen van eenzaamheid in dit web van maatschappelijke opgaves lijkt een sleutel te zijn om de samenleving te mobiliseren en met elkaar te verbinden.

Juist dat kleine moment van aandacht, zoals een praatje, kan een begin van een verschil maken bij iemand die zich eenzaam voelt. Het kan bijdragen aan het omzetten van de neerwaartse spiraal in veerkracht. Dit is een laagdrempelige rol die iedereen in het dagelijks leven wel wil oppakken. Elke wijk, school, vereniging, ondernemer of werkomgeving kan op deze manier iets doen om zinvolle verbinding tussen mensen te stimuleren. Zo helpt Eén tegen eenzaamheid de sociale basis in de wijk op een concrete en actiegerichtere manier te versterken. En een sterke sociale basis is wat in deze tijd onmisbaar is.

Het kabinet investeert tot en met 2025 jaarlijks 10 miljoen euro boven op de middelen die structureel voor het programma Eén tegen eenzaamheid

¹ HHM (2021) Rapportage derde fase ex durante evaluatie programma Eén tegen eenzaamheid.

² Kamerstuk 29 538, nr. 330.

beschikbaar zijn. Met deze extra financiële middelen krijgt maatschappelijk initiatief tegen eenzaamheid een impuls en worden gemeenten aangemoedigd om een lokale aanpak eenzaamheid op te zetten en langdurig voor te zetten: al dan niet als onderdeel van een brede versteviging van de sociale basis.

Ook zorgen deze middelen voor het vergroten van het bewustzijn over eenzaamheid middels een nieuwe publiekscampagne en verbreden van de kennis over eenzaamheid.

Zo krijgt eenzaamheid de aandacht en aanpak die het verdient en geven we gezamenlijk het «Omzien Naar Elkaar» concreter vorm.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. van Ooijen